«8D05108 – Геоботаника» білім беру бағдарламасы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындалған Мусина Марал Елубековнаның «Қазақстанның Оңтүстік-Шығысында кездесетін дәрілік *Calligonum leucocladum* (Schrenk) Bunge түрі популяциясының қазіргі жағдайын бағалау» атты тақырыбындағы диссертациялық жұмысына

ПІКІР

Мусина Марал Елубековнаның диссертациялық жұмысы Қазақстанның шөлді экожүйелерінде ерекше маңызға ие, фитомелиоративтік және дәрілік қасиеттері бар *Calligonum leucocladum* (ақ қабықты жүзгін) түрін кешенді зерттеуге арналған. Қазіргі таңда антропогендік факторлар мен климаттық өзгерістердің өсімдік жабынына әсерін ғылыми тұрғыдан бағалау және дәрілік ресурстарды сақтау стратегияларын әзірлеу «Геоботаника» саласы үшін өзекті мәселе болып отыр.

Докторант дәстүрлі геоботаникалық әдістерді заманауи инновациялық тәсілдермен сәтті үйлестірген. Атап айтқанда, Оңтүстік-Шығыс Қазақстан жағдайында ақ қабықты жүзгін популяцияларының соңғы 10 жылдағы жай-күйі қашықтықтан зондтау мәліметтері негізінде вегетациялық индекс (NDVI) бойынша алғаш рет сараланған. Сонымен қатар, фитохимиялық талдау барысында өсімдіктің морфологиялық бейімделу ерекшеліктері анықталып, оның құрамындағы флавоноидтар мен фенолды қосылыстардың мөлшері заманауи хроматографиялық әдістермен дәлелденген. Генетикалық зерттеулер аясында популяциялардың генетикалық әртүрлілігі ISSR-маркерлер арқылы зерттеліп, түрдің популяцияішілік және популяцияаралық ерекшеліктеріне терең ғылыми сипаттама берілген

М.Е. Мусина 1979 жылы туылған, іргелі білімі мен ғылыми ізденіске жоғары қабілеті бар маман. PhD докторантурада оқу кезеңінде өзін еңбекқор, жауапты және күрделі зертханалық-далалық жұмыстарды дербес орындауға қабілетті маман ретінде көрсетті. Зерттеу нәтижелері бойынша 5 ғылыми мақала жарық көрген, оның ішінде 2 мақала Web of Science және Scopus халықаралық базаларына енгізілген жоғары рейтингті журналдарда жарияланған. Бұл жұмыстың әлемдік деңгейдегі ғылыми құндылығын көрсетеді.

Докторант 2024 жылғы 18 қараша мен 12 желтоқсан аралығында Түркия Республикасы, Ыстанбұл университетінде шетелдік ғылыми кеңесші, PhD доктор, профессор Гүл Өздің жетекшілігімен тағылымдамадан өтті. Бұл тәжірибе заманауи молекулалық зерттеу әдістерін меңгеруге, диссертацияның ғылыми қорытындыларын халықаралық деңгейде талқылауға мүмкіндік берді.

М.Е. Мусинаның диссертациялық жұмысы Қазақстанның дәрілік өсімдіктер қорын зерттеу мен сақтауға қосқан елеулі үлесі болып табылады. Жұмыс философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін қойылатын барлық талаптарға толық сәйкес келеді.

Отандық ғылыми жетекші ретінде М.Е. Мусинаны «8D05108 – Геоботаника» мамандығы бойынша философия докторы (PhD) дәрежесіне әбден лайықты деп бағалаймын.

Отандық ғылыми жетекші:
Биология және биотехнология факультеті, ботаника және агроэкология кафедрасының зерттеуші профессоры б.ғ.к.

Тыныбеков Б.М.